

Lekcija 3: Vrste zlostavljanja i internetskog zlostavljanja

Sada kada smo naučili što je zlostavljanje, njegovo podrijetlo, definicije i razlike, kao i različite uloge u zlostavljanju i internetskom zlostavljanju, istražimo vrste zlostavljanja i internetskog zlostavljanja. Što ćemo naučiti? Prepoznati i razlikovati različite oblike zlostavljanja Prepoznati i razlikovati različite oblike cyberbullyinga Naučiti kako se postaviti u slučaju zlostavljanja i internetskog zlostavljanja Saznati više o anonimnosti i odgovoru društvenih medija na internetsko zlostavljanje

- [Uvod](#)
- [Cyberbashing ili snimanje i objavljivanje zlostavljanja](#)
- [Uznemiravanje i ponižavanje](#)
- [Klevetanje i lažne objave](#)
- [Cyberstalking ili online progon](#)
- [Flaming](#)
- [Lažno predstavljanje](#)
- [Isključivanje](#)
- [Prijevare i razotkrivanje osobnih podataka](#)
- [Sexting](#)
- [Seksualno iznuđivanje](#)

Uvod

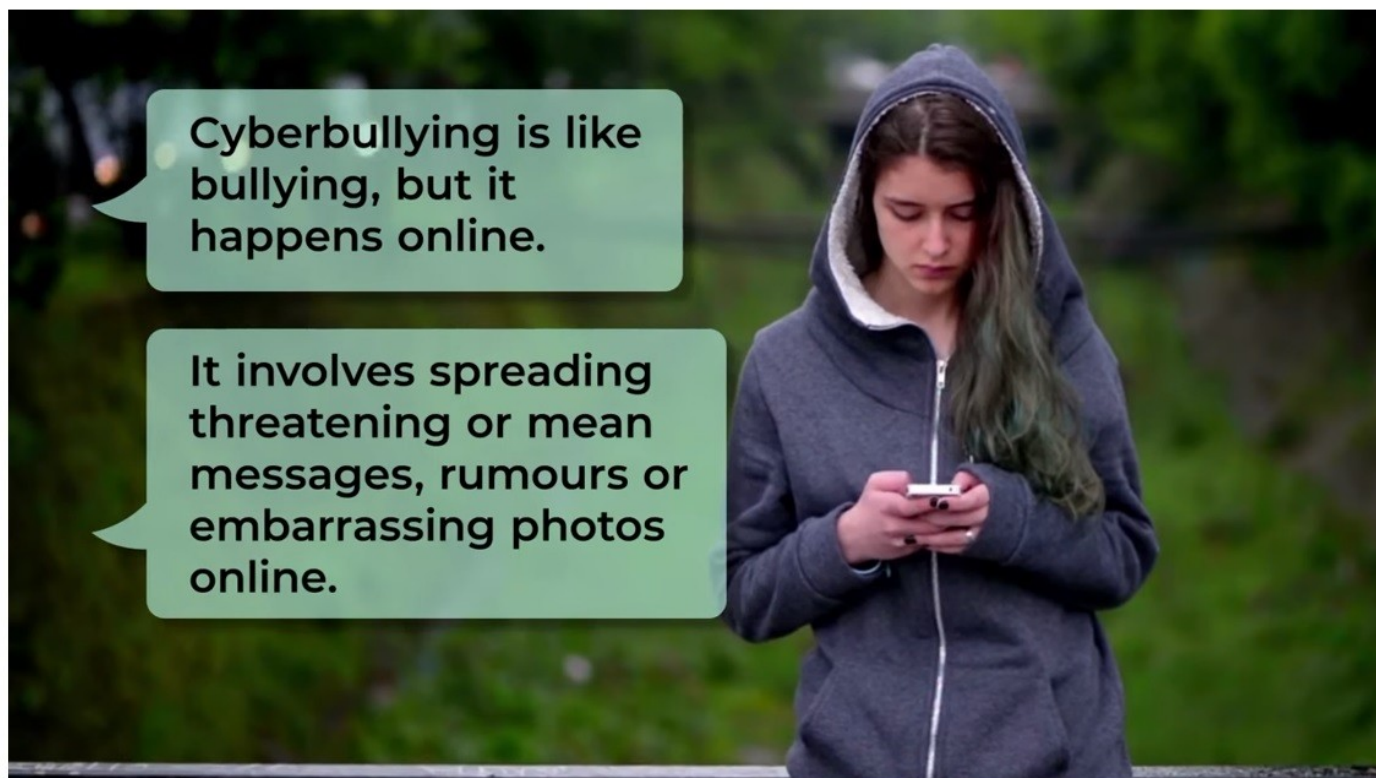
Školsko zlostavljanje definira se kao osobno i online ponašanje između učenika unutar društvene mreže koje uzrokuje fizičku, emocionalnu ili društvenu štetu ciljanim učenicima. Karakterizira ga neravnoteža moći koju omogućuju ili koče društvene i institucionalne norme te kontekst škola i obrazovnog sustava. Školsko zlostavljanje podrazumijeva odsustvo učinkovitih odgovora i brige prema meti od strane vršnjaka i odraslih (Cornu et al, 2022).

Postoje različiti načini zlostavljanja.

Može biti **fizički**, kada se provodi putem fizičke agresije i zlostavljanja (udaranje, šutiranje, guranje, udaranje, štipanje ili nasrtanje predmetima). Ali može se odnositi i na nasilje nad stvarima ili imovinom, na primjer, uzimanjem predmeta, njihovim oštećivanjem ili iznuđivanjem novca od mete. Ovo je općenito najlakši oblik za otkrivanje.

No, može se događati i u **verbalnom** obliku, kroz vrijeđanje, zadirkivanje, verbalnu agresiju. To znači ismijavanje, ponavljajuće ismijavanje, nazivanje ponižavajućim nadimcima, komentiranje načina na koji se netko odijeva ili govori, iznošenje rasnih ili seksističkih primjedbi. Ovaj oblik nasilja koji se ponavlja tijekom vremena dovodi do progresivnog i štetnog unutarnjeg iscrpljivanja mete. Ali postoji i neizravno ili **psihičko** nasilje koje se uglavnom provodi širenjem kleveta, namjernim isključivanjem, širenjem tračeva ili prijetnjama, ponižavanjem i ismijavanjem. Ignoriranje nekoga također spada u ovaj oblik maltretiranja. Ovo se posebno odnosi na oblik 'agresije' koji se uglavnom manifestira u obliku 'podmuklog trača' i češći je među pripadnicama ženskog roda.

Pogledaj video klikom na donju sliku.

Cyberbullying: Online bullying affects both victims and bullies

Vršnjačko nasilje je svaka radnja vršnjaka koja djetetu uzrokuje fizičku, psihičku ili emocionalnu bol. To je opetovano i namjerno ponašanje pojedinca ili skupine vršnjaka usmjereno prema drugom pojedincu ili skupini, pri čemu je očita neravnoteža moći (suprotstavljanje jačeg pojedinca ili skupine na štetu slabije osobe ili skupine). Fizičko i psihičko zlostavljanje mladih uglavnom se događa u školi, iako se nasilje može dogoditi bilo gdje i bilo kada, uživo ili online.

Dijete nasilnik ne mora nužno biti uključeno u nasilnički čin, ono može biti organizator skupine, odnosno poticati i nagovarati druge da se prema nekome ponašaju nasilno. Djeca koja se nasilnički ponašaju uvijek uspiju pronaći način zastrašivanja i zadirkivanja koji će žrtvu najviše uznemiriti: zadirkivanje zbog težine, izgleda, boje kose, teškoća u učenju, popularnosti, vjere, položaja u društvu, ljubomore na žrtvu...

Zlostavljanje djece vrlo je ozbiljan problem koji ostavlja brojne, teške i dugoročne posljedice na njihov razvoj. Izloženost djeteta fizičkom, emocionalnom ili seksualnom zlostavljanju je traumatično iskustvo koje ostavlja duboke ožiljke.

Zlostavljanje i zanemarivanje djece nije samo problem pojedinca ili njegove obitelji, već problem šire lokalne zajednice i društva u cjelini, a 19. studenoga, kada se obilježava **Svjetski dan prevencije zlostavljanja djece**, podsjeća da je zadatak svih nas da se svaki dan trudimo djeci omogućiti sigurno mjesto za odrastanje.

Vršnjačko nasilje na internetu i u stvarnom životu često su međusobno povezani, pa je moguće da se nasilje koje se događa na internetu događa i u školi.

Nažalost, mnoga djeca ne govore roditeljima što se dogodilo. No, roditelji mogu otkriti trpi li njihovo dijete fizičko nasilje u školi, jer takvo vršnjačko nasilje obično ostavlja tragove na tijelu žrtve, što je znak za uzbunu. Neki od tih tragova na tijelu su: ogrebotine, rane, posjekotine, modrice, poderana odjeća. Osim toga, žrtva se često žali na glavobolje ili bolove u trbuhu.

Suvremeni oblik zlostavljanja je internetsko zlostavljanje ili cyberbullying. Kliknite na video ispod i provjerite svoje znanje!

Is it Cyberbullying?

Ova vrsta zlostavljanja je češća među djecom. Odvija se kroz digitalni svijet i na društvenim mrežama. Također se može odvijati na stranicama za online igranje ili društvenim mrežama.

Slanje anonimnih poruka mržnje, poticanje grupne mržnje, širenje nasilnih i uvredljivih komentara o vršnjacima, stvaranje internetskih stranica (blogova) koje sadrže priče, crteže, slike i šale o vršnjacima, slanje tuđih fotografija i traženje od drugih da ih ocijene, otkrivanje osobnih podataka o drugima, "provaljivanje" u tuđe e-mail adrese i/ili njihove profile na društvenim mrežama, slanje zlonamjernih i neugodnih sadržaja drugima, prijetnje smrću, izlaganje osoba neprimjerenim sadržajima, seksualno navođenje i sl.

Internetski zlostavljač može svojoj meti nanijeti trenutačno i dugoročno nasilje ili psihičku ozljedu na razne načine:

- Cyberbashing
- Uznemiravanje ili spuštanje
- Klevetanje
- Cyberstalking
- Plamteći

- Lažno predstavljanje
- Isključenje
- Izlet ili prijevara
- Izlaganje
- Sexting
- Seksualno iznuđivanje

Cyberbashing ili snimanje i objavljivanje zlostavljanja

Cyberbashing ... najčešći oblik internetskog zlostavljanja. Meta je napadnuta, pretučena ili uznemiravana dok skupina promatrača snima scenu telefonskom kamerom, a zatim slike i snimke širi na internetu.

Riječ je o oblicima nasilja, često grupno, u kojima se koristi fizička sila s namjerom povrijeđivanja: djeca se međusobno udaraju šakama i nogama, djevojčice se tuku i vuku za kosu dok drugi stoje sa strane i gledaju što se događa, bez interveniraju, osim komentiraju i potiču ih da nastave, dok oni sve to snimaju iza ekrana pametnog telefona. Video zapisi se zatim objavljuju na grupama i stranicama s hashtagom WorldStar, šire se po cijelom svijetu kako bi bili vidljivi i popularni, kako bi dobili lajkove, komentare i dijeljenja na videozapisu koji privlači pažnju.

THE TIME IS NOW | Award Winning Short Film

Najalarmantniji aspekt je dijeljenje, uvažavanje i poticanje mržnje na mreži: videozapisi u kratkom vremenu dosegnu tisuće pregleda i lajkova. Nitko ne intervenira; naprotiv, većina onih koji gledaju ove videe kao da gledaju film, smiju se, uživaju, komentiraju uz uvrede i dijeljenje, raspirujući fenomen.

Stranice na kojima su prikupljeni ovi videozapisi nekoliko su puta označene i zatvorene, ali zatim ponovno otvorene pod drugim imenima, tako da se većina videozapisa još uvijek može pronaći na webu, što izaziva vrlo snažan učinak zaraze.

Postoji rizik poticanja normalizacije, većeg prihvaćanja takvih ponašanja od strane onih koji su već skloni ovoj vrsti nasilja. Postoji i duboka neodgovornost kod onih koji gledaju i ništa ne poduzimaju jer se ne osjećaju osobno uključanima, jer se pokrivaju činjenicom da se 'nisu oni borili'. Paravan također dehumanizira, skida osjećaje i emocije kod onih koji se ne stavljaju u kožu žrtve i ne pokazuju solidarnost s njima.

Postoji potpuni nedostatak svijesti o tome što rade kako sebi tako i drugima, ne razumiju granicu između igre, zabave, prijevara i nasilja. Nedostaje edukacija na svim poljima, koja mora uključiti i sve one gledatelje koji bi, ako su odmah intervenirali i ako nisu dijelili, mogli barem zaustaviti ovu vrstu nasilja.

Uznemiravanje i ponižavanje

UZNEMIRAVANJE se sastoji od ponavljajućeg slanja uvredljivih, neugodnih, klevetničkih i uvredljivih poruka, koje se šalju, u više navrata tijekom vremena, putem tehnoloških sredstava (chat, e-mail, SMS poruke, blogovi, anonimni telefonski pozivi).

PONIŽAVANJE putem e-maila, SMS poruka, postova poslanih na blog, tj. grupu ljudi. Cilj nije utjecati na osobu kakva ona stvarno jest, već na njenu reputaciju u očima drugih, koja je ugrožena ne samo na webu, već i od strane svih onih koji su informirani o internetskom zlostavljaču.

Evo priče koja objašnjava ovaj fenomen:

"Valeria je sretna. Napokon se nakon mjeseci uspjela sprijateljiti s Manuelom, dečkom koji joj se sviđao od početka školovanja. Pobijedila je sramežljivost i u subotu je na Lucinom tulumu pitala Manuela želi li biti s njom. On je nakon jako dugog trenutka šutnje rekao da. Valeria je u sedmom nebu i šali se s prijateljicama putem chata. Neki se šale da je sretnica što ima tako zgodnog dečka, a drugi joj čestitaju na osvajanju. Valeria se smije, posramljena i sretna u isto vrijeme.

Zatim pametni telefon ponovno zvoni: to je SMS poruka s nepoznatog broja. Poruka je brutalna: 'Natjerat ću te da platiš'. Valerija je začuđena, misli da je greška, poruka namijenjena drugome. Nedugo nakon toga, pametni telefon ponovno zvoni: isti je broj, a poruka je još prijetecićeg sadržaja. Valeria se uplaši. Zatim se ohrabri i napiše: "Tko si ti?". Bez odgovora.

Ostatak dana misteriozni korisnik se ne javlja niti je traži. Isto se događa i sljedeći dan, pa Valeria opet šuti. Napokon, misli samo na Manuela s kojim izmjenjuje beskrajan niz slatkih poruka.

Ali nakon tri dana nepoznati broj se vraća i ovaj put ne ostavlja mjesta sumnji: 'Ukrala si mi Manuela'. Valeria je bijesna: nikome nije ukrala dečka, Manuel je taj koji je izabrao nju. Pokušava saznati tko je pošiljalatelj, ali ne može dobiti nikakvu točnu informaciju.

A u međuvremenu broj poruka se povećava, postaje dio njezine svakodnevnice, poput straha koji joj steže želudac svaki put kad telefon zazvoni. Valeria se također počinje bojati puta od kuće do škole: boji se da će netko iznenada doći i povrijediti je. I na kraju odluči raskinuti s Manuelom. Ne želi ga više vidjeti, jer nelagoda prati svaki trenutak proveden s njim."

Provjerite video ispod.

https://www.youtube.com/embed/k_d56QuLOoQ

Klevetanje i lažne objave

Klevetanje se sastoji od online širenja kleveta, laži ili glasina, tračeva, često uvredljive i okrutne prirode, u svrhu klevetanja ili uvrede nekoga ili narušavanja njegovog ugleda i osobnih odnosa.

Internetski zlostavljači mogu slati ili objavljivati na internetu izmijenjene slike (fotografije ili video isječke) mete, na primjer, modificiranjem lica ili tijela ciljnog učenika kako bi ga ismijali korištenjem fotomontaža.

U tim slučajevima vršnjaci koji primaju poruke ili gledaju fotografije ili videoisječke na internetu nisu nužno mete (kao što je dominantno slučaj kod uznemiravanja i cyberstalkinga), već ponekad i pasivni gledatelji cyberbullyinga (kada samo gledaju), vjerojatnije aktivni (ako preuzmu materijal, prijave ga drugim prijateljima, komentiraju ga i glasaju).

Stoga, za razliku od cyberstalkinga, uvredljiva i namjerna aktivnost cyber-zlostavljača može biti u obliku jedne radnje (npr. objavljivanje retuširane fotografije kolege iz razreda), koja može generirati, uz aktivan, ali ne nužno potreban, doprinos drugih korisnika interneta ("nedobrovoljno novačenje", Pisano, 2008).

Konačno, klevetanje je oblik internetskog zlostavljanja kojim se učenici najčešće služe protiv nastavnika: zapravo postoje brojni ozbiljno uvredljivi video isječci na internetu koji prikazuju epizode iz života u učionici. U nekim su slučajevima prikazani prizori očito lažni i stoga ih je učenik ad hoc ponovno stvorio, ponekad su, nažalost, istiniti.

Evo konkretnog primjera:

"Marco je u prvoj godini srednje škole i dospio je u razred u kojem nikoga ne poznaje: sklapanje novih prijateljstava je teško. Kako bi probila led, Annalisa se brine za to: nakon što je sve pitala za broj mobitela, njezin razrednik stvara razrednu grupu na WhatsAppu. Djeca počinju komunicirati. Ima onih koji pišu šale, poput Giacomina, onih koji šalju neobične fotografije, poput Sare, i onih, poput Glorije, koji odgovaraju samo nasmiješenim emotikonima i jednostavnim 'aha'. Drugi, međutim, gledaju razgovore, ali ne sudjeluju. Annalisa se ne brine: prije ili kasnije će oni doći na red. Čini se da grupa na WhatsAppu pomaže i u stvarnom životu, jer djeca sada razgovaraju o toj zajedničkoj fotografiji ili pjesma Sara povezana.

Sve je dobro, ukratko. Dok ne stigne test iz matematike. Dan prije svi pričaju o tome, i obećavaju da će 'jedni drugima pomoći' i 'sugerirati'. Rasprava se u skupini nastavlja i nakon završetka testa. I prvi put se umiješa Dario. Dario sjedi dva sjedala dalje od Marca: uvijek se drži povučeno i malo govori. Njegovi najbolji prijatelji su u drugim razredima i s njima provodi vrijeme za igru. Tijekom testiranja Dario je završio pored Marca i cijelo vrijeme testiranja pitao ga za rezultate. Ali Marco mu nije mogao pomoći jer ga je učiteljica držala na oku.

Dario tada debitira u skupini s vrlo konkretnom optužbom: Marco mu je odbio predati zadatak. To je lažna optužba i puna uvreda. Marco se pokušava opravdati, no Dario ga nastavlja vrijeđati. Netko pokuša zaustaviti druga, ali njemu gotovo odmah dozlogrdi: naposljetku, njegov napad je samo na Marca i svi radije pričaju o nečem drugom.

Jedino Annalisa svom nepravедno napadnutom prijatelju piše privatnu poruku: poručuje mu da pusti to, da Dario samo laže i da mu nitko ne vjeruje. Marca su, međutim, te teške riječi boljele. On im ne može pomoći da im ne da težinu. I tako, ono što je nekada bio prostor za zabavu, sada postaje bojno polje, a Marco gubi volju za interakcijom sa svojim vršnjacima...'

Provjerite video u nastavku.

https://www.youtube.com/embed/l82mI54oM_o

Cyberstalking ili online progon

CYBERSTALKING se sastoji od stalnog slanja zastrašujućih poruka koje sadrže prijetnje i uvrede. Može se smatrati pravim progonom nakon kojeg se meta počinje bojati za svoju fizičku sigurnost.

Ako uznemiravanje uključuje ciljanje nekoga s vremena na vrijeme, Cilj cyberstalking je zastrašiti metu prijetnjama, čak i fizičkim nasiljem.

"Subota je poslijepodne i Mattia je otišao u park sa svojim prijateljima igrati nogometnu utakmicu protiv starije djece u susjedstvu. Neposredno prije posljednjeg gola, onog koji će odlučiti izazov, Mattia vidi napadača protivničke ekipe napreduje. Odluči mu se suprotstaviti prilično naglim prekršajem i doskoči mu. Njegovi suigrači vraćaju loptu i zabijaju u protunapadu. Među svojim suigračima Mattia postaje heroj, onaj koji je spasio utakmicu. Ali napadač protivnički tim ne misli tako: u jednom trenutku mu prilazi i šapće mu nešto nerazumljivo na uho, a zatim se udaljava.

Sljedećeg dana Mattia pronalazi poruku u Facebook chatu. Pošiljalac je stariji dječak, a tekst je prijetnja s jasnom referencom na subotnju utakmicu. Prođe dvadeset minuta, a na Matijinu e-mail adresu stiže e-mail: tema je provokacija. Sat vremena kasnije stižu još četiri e-maila s nasilnim fotografijama. Predmet je jeziv: 'Želiš li tako završiti?'

Mattia ne gubi hladnokrvnost i odlučuje to prepustiti. Nada se da će starijem dječaku to prije ili kasnije dosaditi. Ali on to ne čini. Mattia nakon tjedan dana počinje primati najmanje deset prijetećih poruka na Facebooku i tri različita e-maila svaki dan, puna detalja o tome što bi mu se moglo dogoditi ako ga zateknu kako luta sam.

Mattia se počinje bojati i više ne želi izaći sam iz kuće. Odustaje čak i od uobičajene vožnje biciklom po susjedstvu, koju je uvijek volio raditi odmah nakon ručka.

Nakon mjesec dana poruka se dodatno povećava, no Mattia o tome radije ne priča ni s kim kako ne bi ispao kukavica. Ali sada više gotovo ne izlazi: čak i kad je u društvu ne osjeća se sigurno, a rijetke trenutke kada je s prijateljima cijelo vrijeme provodi gledajući oko sebe, zabrinut.

"Što je? Sve je u redu?" pita ga njegov najbolji prijatelj Francesco.

Mattia to umanjuje: prije ili kasnije taj će mu dječak prestati prijetiti. Može biti."

<https://www.youtube.com/embed/vDDDAv0uQH4>

Flaming

FLAMING se sastoji od nasilnih i vulgarnih poruka koje imaju za cilj izazvati sukobe i verbalne bitke u web prostoru između dvoje ljudi ili grupama.

Flaming je uvreda, čista i jednostavna, napravljena na javnim društvenim mrežama i često vulgarna, možda napisana između komentara na društvenim mrežama ili na forumu, online grupi za raspravu.

"Paul je vrlo osjetljiv na pitanja zaštite okoliša. Već neko vrijeme na svojoj Facebook stranici dijeli članke, fotografije i videa koji bi, po njegovom mišljenju, trebali 'prodrmati svačiju savjest'. I na svoj način postiže neke. Njegovi školski kolege mu se povremeno rugaju, ali najčešće samo komentiraju "Bravo! Bravo!". Isto vrijedi i za obiteljske prijatelje, koji cijene njegovu predanost.

Paul je također odlučio javno podijeliti sve objave kako bi privukao više ljudi, ali nijedan nepoznati kontakt nije komentirao. Jedne večeri, međutim, ispod novog članka protiv zagađenja, iznenađujuće se pojavljuje korisnik pod imenom Max Turbo. Prvi komentar je dugačak niz uvreda koje nemaju veze s člankom.

Paolo odluči ne odgovoriti: neki od njegovih kontakata učinit će to umjesto njega. Umjesto toga nitko ne intervenira, a Max Turbo nastavlja komentirati, povećavajući kreativnost svojih prijestupa. Da stvar bude gora, par njegovih kolega sa zabavom komentira 'stil' nepoznatog kavgadžije.

U tom trenutku Paul odlučuje odgovoriti i to isprva mirno i diplomatski, pozivajući korisnika da ne psuje. I dobiva suprotan učinak: Max Turbo sada se izravno obračunava s Paulom. A dječak izgubi strpljenje i počne mu uzvratiti.

Komentari postaju deseci i deseci. Povremeno netko pokuša intervenirati kako bi se vratio mir, ali bezuspješno, au međuvremenu se povećava broj pristaša oba kandidata. Postoje oni koji ih tjeraju da se usude više i oni koji staju na stranu. Sljedeći dan post je sadržavao više od sedam stotina komentara. Paolo ih sve prečitava s trunčicom bijesa i svečano obećava samom sebi da od sada više nikada neće objavljivati ništa na društvenim mrežama, pa ni one lijepe postove za zaštitu Zemlje za koje je utrošio toliko energije.

Provjerite video ispod.

<https://www.youtube.com/embed/Hvo6Op8oukl>

Lažno predstavljanje

U slučaju LAŽNOG PREDSTAVLJANJA (eng. impersonation ili masquerade), napadač provodi pravu krađu identiteta, dobiva privatne podatke (lozinke, nadimke) koji mu omogućuju pristup tuđem računu s ciljem narušavanja njegovog ugleda ili preuzimanja istog.

"Francesco se nikada nije pridružio nijednoj društvenoj mreži. Ide u osmi razred i gotovo svi njegovi vršnjaci su na jednoj ili više platformi. Zbog toga se ponekad osjeća isključenim iz određenih rasprava, ali tome ne pridaje veliku težinu. Zapravo, u nekim aspektima, poznat je upravo po tome što odbija ostati povezan i to izmami smiješak njegovim prijateljima koji ga vide kao 'alternativnog' klinca.

Jednog dana Stefano, kolega iz razreda, prilazi mu nasmijan i potapša ga po leđima: 'I ti si popustio, ha? Napokon si se pridružio Facebooku'. Francesco ga zaprepašteno gleda: nije učinio baš ništa! On to pokušava zaniijekati, reći da je u zabludi, ali Stefano inzistira: registriran je na Facebooku od prethodne noći i već je zamolio sve svoje kolege da mu se sprijatelje.

Francesco blijedi: mora provjeriti što se događa. Dakle, posuđuje svoj pametni telefon od Stefana i gleda što bi trebao biti njegov profil. Na slici avatara je njegov omiljeni nogometaš, datum rođenja je točan. Na profilu postoji samo jedna objava: 'Napokon sam tu! Pozdrav svima!', nakon čega slijedi popis komentara dobrodošlice.

Francesco nema pojma kako se nositi s tim, osim izjaviti da se radi o lažnom profilu. Ali izjava je dočekanica s globalnim smijehom: svi znaju da je on jedini koji nedostaje na društvenim mrežama, i naravno, Francesco laže kako bi privukao pozornost!

Sljedećeg dana situacija se pogoršava: lažni Facebook profil je u dvadeset i četiri sata poslao uvredljive poruke svim njegovim kolegama iz razreda, prijetio paru učenika iz prvog razreda i dijelio 'sramotne' linkove. Kad je Francesco ušao u učionicu, dočekali su ga mrki pogledi, a nekoliko kolega iz razreda ga je podiglo govoreći da bi se trebao sramiti onoga što je napisao. "Nisam to bio ja", ponavlja Francesco, ali nitko mu ne vjeruje.

I dok se Francesco uzalud brani, Stefano u kutu učionice ažurira svoj potpuno novi i potpuno lažni profil."

Provjerite video ispod.

<https://www.youtube.com/embed/YdLJDBq6-tg>

Isključivanje

Isključivanje (eng. exclusion) se sastoji od dobrovoljnog isključivanja i izbacivanja nekoga iz online grupe, chata, foruma ili druge aktivnosti, samo u svrhu povrijeđivanja.

Ne pozvati prijatelje iz razreda u svoju online razrednu grupu ili se pobrinuti da nitko drugi ne prihvati prijateljstvo te osobe jednostavno zato što ste vi zaključili da to ne zasluđuje samo zato što vama nije simpatična, primjeri su isključenja.

"Luisa je ove godine promijenila odbojkaški tim. Pridružila se ekipi djevojaka koje zajedno igraju sedam godina, a još uvijek nikoga ne poznaje. Grupa je vrlo povezana i čini se da ne prihvaćaju rado pridošlice.

Luisa je draga djevojka, ali nije navikla na ovakav prijem. Stoga već od prvog dana treninga nastoji uspostaviti dobar odnos sa suigračicama, slušajući, miješajući se u razgovore i pomažući. Ali svaki trud nailazi na ignoriranje.

Jednog dana djevojka koju ćemo nazvati Betta povjeri joj se da takav stav proizlazi iz činjenice da ona nije dio online grupe tima, te je stoga izopćenik. Prvo mora 'zaslužiti' da bi bila dio grupe.

Luisa ne shvaća baš kako steći tu zaslugu, ali odlučuje uložiti što više truda: počinje udovoljavati svakoj potrebi svojih suigračica koje je šalju da im donese piće, da im posudi ručnik ili češalj, tušira se posljednja kada je voda hladna, i tako dalje.

Luisa to shvaća ironično, kao svojevrsni 'izazov' da pridobije njihovo povjerenje i pokušava to ne shvatiti osobno. Ali vrijeme prolazi, a ona ni nakon dva mjeseca nije dobila poziv u online grupu. S druge strane, na svakom treningu sluša zabavne razgovore svojih pratitelja koji pričaju o stvarima koje su 'stavili u grupu'.

Luisa počinje očajavati: iako se dobro ponašala i uvijek stajala na raspolaganje drugima, ne osjeća se prihvaćenom. Počinje ne voljeti treninge, počinje se ne pojavljivati na utakmicama, a njezini roditelji nikako ne mogu shvatiti zašto se ugasila njena velika strast prema odbojci.

Luisa bi željela razgovarati s njima, objasniti im da bi pridruživanje toj grupi bio važan korak za nju. Ali svaki put kad pokuša, čvor joj stisne želudac i riječi kao da joj umiru u grlu..."

Provjerite video ispod.

<https://www.youtube.com/embed/tb0-rnI1-jE>

Prijevare i razotkrivanje osobnih podataka

Pojmovi Outing, Trickery i Exposure odnose se na dijeljenje osobnih podataka, tajni ili slika na internetu; obično se osoba prijevarom nagovori da otkrije te podatke kako bi ih potom objavila na internetu. To se doživljava kao prava emocionalna izdaja.

Prijevara znači prijevara, a to je jedan od najpodlijih napada: sam ili sa suučesnikom, cyberzlostavljač stječe povjerenje mete (možda nudeći mu/joj pomoć da više ne bude maltretiran!), a zatim na internetu objavi sve što rekli su jedno drugom, smijući se tome.

<https://www.youtube.com/embed/EDgYl7gcxgk>

Sexting

Sexting označava razmjenu ili dijeljenje seksualno eksplicitnih tekstova, videozapisa ili slika koje često prikazuju samog sebe.

Adolescenti često ovo ponašanje pogrešno zamijene za igru, koja, međutim, može imati posljedice koje značajno mijenjaju njihove živote i eksplodiraju u dramatične situacije. U sextingu je dimenzija povjerenja pogrešno shvaćena i zbunjena. Tinejdžeri koji šire svoje slike misle da mogu slijepo vjerovati svojim prijateljima, ali bivaju izdani u trenutku kada veza pukne zbog svađe ili drugih razloga i slike se šire. Tinejdžeri koji objavljuju provokativne selfije ne odlučuju sami kakvu sliku žele dati o sebi, već se slažu s onim što drugi žele vidjeti na njima (namigivanje, starije osobe). Ovaj fenomen pothranjuje jaz između seksualne dimenzije i one osjećaja. Ima više veze s izlaganjem sebe nego s izražavanjem emocija budući da potiče javno pokazivanje automatiziranog seksualnog ponašanja u sferi koja je oduvijek bila privatna.

Djevojke su, dakle, najugroženija kategorija sa stajališta širenja intimnog i privatnog materijala, a često su i mete tzv. osvetničke pornografije. Ovaj fenomen se događa kada se bivši partner osvećuje za to što je bio ostavljen ili izdan objavljivanjem materijala seksualne prirode na društvenim mrežama ili chatovima, s jedinim ciljem da naudi drugoj osobi i izloži je javnom porugu. Može se dogoditi i u prijateljskim odnosima, gdje se objavom intimnog sadržaja osvećuje za učinjenu nepravdu. Posljedice, ne samo psihičke nego i socijalne, često su pogubne za žrtve, čak i one koje ne idu do samoubojstva.

Ali koji su karakteristični aspekti ove vrste ponašanja?

Povjerenje: dječaci/djevojke često šalju vlastite gole ili seksualno eksplicitne slike ili videozapise jer vjeruju osobi kojoj šalju materijal. Oni pokazuju malo svijesti o tome da bi se taj isti materijal, ako bi se veza (prijateljstvo ili par) pogoršala ili raspala, mogao širiti kao osveta za ono što se dogodilo.

Prožimanje: mogućnosti koje nudi nova generacija mobitela omogućuju dijeljenje vlastitih ili tuđih fotografija s više ljudi u isto vrijeme, višestrukim slanjem, dijeljenjem na društvenim mrežama, online distribucijom.

Postojanost fenomena: materijal postavljen na internetu može dugo ostati dostupan na internetu. Djeca, koja odrastaju uronjena u nove tehnologije, nisu svjesna da se fotografija ili video rašireni internetom možda više nikada neće skinuti.

Nesvjesnost: djeca često nisu svjesna da razmjenjuju materijal o seksualnom zlostavljanju djece.

Potreba za pojavljivanjem i 'biti viđen' pomaže objasniti ne samo porast broja pretplata na društvenim mrežama, već i stalnu potrebu za slikanjem selfija.

Nedavno istraživanje (2013.) europske telefonske linije za pomoć (Kids Help Phone) sa svojim korisnicima otkrilo je da su koristili sext za (redom od najčešće do najrjeđe):

za zabavu ili za seksualni užitak: "Radim to iz zabave".

kao rezultat pritiska drugih: 'Radim to jer su me više puta tražili'.

dati nešto od sebe osobi koja ti se sviđa: "Ja to radim za svog dečka".

istraživati svoju seksualnost: "Bio sam znatiželjan".

iz šale ili za suzbijanje dosade: 'to je igra između prijatelja'.

Također je važno znati da ova pojava pogađa i dječake i djevojčice, iako pretežno dječaci šalju i primaju seksualno motivirane poruke. S druge strane, 9 od 10 roditelja smatra nemogućim da se njihovo dijete skine i stavi svoje slike/video na internet.

https://www.youtube.com/embed/a_TMnYLSf6s

Seksualno iznuđivanje

Seksualno iznuđivanje/seksualna ucjena sastoji se od prijetnji da će se privatni podaci mete učiniti javnim osim ako meta ne plati novac iznuđivaču.

U digitalnom dobu informacije mogu uključivati fragmente seksualnih tekstualnih poruka (sextove), privatne fotografije, pa čak i videozapise. Kriminalci uglavnom traže novac čak i ako ponekad traže još više kompromitirajućeg materijala (pošaljite nam više ili objavite sve). Većina meta nisu tinejdžeri - prema podacima policije, 2017. godine od više od tisuću žrtava u dobi samo 25 bilo je između 14 i 18 godina, iako sklonost vrlo mladih da ne traže pomoć policije može pretegnuti tome. statistika - jer oni su onaj dio populacije koji nema novca za trošenje. Unatoč tome, oni ostaju savršena meta jer se u adolescenciji njeguju nove vrste odnosa, obično bez ikakvog vodstva. Rezultat može biti san kibernetičkog kriminalca: mnogo informacija koje bi trebale biti zaštićene, ali nisu, a koje pripadaju ljudima koji su emocionalno ranjivi i lako ih se srame. Žrtve se boje javne osude; traženje pomoći značilo bi otkrivanje tajni koje očajnički pokušavaju sakriti. A tinejdžeri su vrlo ranjivi. Seksualno iznuđivanje može uzrokovati ozbiljne psihičke štete ili čak pokušaje samoubojstva.

Pogledajte video ispod.

<https://www.youtube.com/embed/1efMtXsyNME>